

GIÁO ÁN NGỮ VĂN LỚP 12

RỪNG XÀ NU

Nguyễn Trung Thành

I. MỤC TIÊU CẦN ĐẠT:

- Nắm vững đề tài, cốt truyện, các chi tiết sự việc tiêu biểu và hình tượng nhân vật chính; trên cơ sở đó, nhận rõ chủ đề cùng ý nghĩa đẹp đẽ, lớn lao của truyện ngắn đối với thời đại bấy giờ và đối với thời đại ngày nay .
- Thấy được tài năng của Nguyễn Trung Thành trong việc tạo dựng cho tác phẩm một không khí đậm đà hương sắc Tây Nguyên, một chất sử thi bi tráng và một ngôn ngữ nghệ thuật được trau chuốt kĩ càng .
- Thành thực hơn trong công việc vận dụng các kĩ năng phân tích tác phẩm văn chương tự sự .

II. PHƯƠNG TIỆN THỰC HIỆN:

SGK, Sách giáo viên, tài liệu tham khảo và thiết kế bài dạy

III. CÁCH THỨC TIẾN HÀNH:

Giáo viên gợi ý, nêu câu hỏi, hướng dẫn học sinh thảo luận và trả lời.

IV. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC:

1. Kiểm tra bài cũ:

- Cách làm bài văn nghị luận về một tác phẩm, một đoạn trích văn xuôi
- Cách xây dựng dàn ý cho bài văn nghị luận về một tác phẩm, một đoạn trích văn xuôi

2. Bài mới :

Hoạt động của thầy và trò	Nội dung cần đạt
* Hoạt động 1: Tổ chức tìm hiểu chung	I. TÌM HIỂU CHUNG:
<p>- Thao tác 1: Hướng dẫn HS đọc phần <i>Tiểu dẫn</i> (SGK).</p> <p>+ GV: Kết hợp với những hiểu biết cá nhân, hãy giới thiệu về nhà văn Nguyễn Trung Thành (cuộc đời, sự nghiệp, đặc điểm sáng tác,...) ?</p> <p>+ HS: giới thiệu về nhà văn Nguyễn Trung Thành</p> <p>+ GV: Chốt lại các ý chính.</p>	<p>1. Tác giả:</p> <p>- Tên khai sinh (Nguyễn Ngọc) là Nguyễn Ngọc Báu. Ông sinh năm 1932, quê ở Thăng Bình, Quảng Nam.</p> <p>- Nguyễn Trung Thành là bút danh được nhà văn Nguyễn Ngọc dùng trong thời gian hoạt động ở chiến trường miền Nam thời chống Mỹ.</p> <p>- Năm 1950, ông vào bộ đội, sau đó làm phóng viên báo quân đội nhân dân liên khu V. Năm 1962, ông tình nguyện trở về chiến trường miền Nam.</p> <p>- Tác phẩm:</p>

Hoạt động của thầy và trò	Nội dung cần đạt
	<p>+ <i>Đất nước đứng lên</i>- giải nhất, giải thưởng Hội văn nghệ Việt Nam năm 1954- 1955;</p> <p>+ <i>Trên quê hương những anh hùng Điện Ngọc</i> (1969);</p> <p>+ <i>Đất Quảng</i> (1971- 1974);...</p> <p>- Năm 2000, ông được tặng giải thưởng Nhà nước về văn học nghệ thuật.</p>
<p>- Thao tác 2: Tìm hiểu xuất xứ và hoàn cảnh ra đời tác phẩm:</p>	<p>2. Xuất xứ và hoàn cảnh ra đời tác phẩm:</p>
<p>+ GV: cho biết xuất xứ của truyện ngắn <i>Rừng xà nu</i>?</p> <p>+ HS: nêu xuất xứ của truyện ngắn <i>Rừng xà nu</i></p> <p>+ GV: bằng việc tham khảo tài liệu và hiểu biết lịch sử, cho biết hoàn cảnh ra đời của truyện ngắn <i>Rừng xà nu</i>?</p> <p>+ HS: nêu hoàn cảnh ra đời của truyện ngắn <i>Rừng xà nu</i>.</p>	<p>a. Xuất xứ:</p> <p><i>Rừng xà nu</i> (1965) ra mắt lần đầu tiên trên <i>Tạp chí văn nghệ quân giải phóng miền Trung Trung bộ</i> (số 2- 1965), sau đó được in trong tập <i>Trên quê hương những anh hùng Điện Ngọc</i>.</p> <p>b. Hoàn cảnh ra đời:</p> <p>- Sau chiến thắng Điện Biên Phủ, hiệp định Giơ-ne-vơ được kí kết, đất nước chia làm hai miền. Kẻ thù phá hoại hiệp định, khủng bố, thảm sát. Cách mạng rơi vào thời kì đen tối.</p>

Hoạt động của thầy và trò	Nội dung cần đạt
<p>+ GV điều chỉnh, nhận xét và cho những HS khác phát biểu bổ sung.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Đầu năm 1965, Mĩ đổ quân vào miền Nam và tiến hành đánh phá ác liệt ra miền Bắc. - <i>Rừng xà nu</i> được viết vào đúng thời điểm cả nước sục sôi đánh Mĩ, được hoàn thành ở khu căn cứ chiến trường miền Trung Trung bộ. - Mặc dù <i>Rừng xà nu</i> viết về sự kiện nổi dậy của buôn làng Tây Nguyên trong thời kì đồng khởi trước 1960, nhưng chủ đề tư tưởng tác phẩm vẫn có quan hệ mật thiết với tình hình thời sự của cuộc kháng chiến lúc tác phẩm ra đời.
<p>* Hoạt động 2: Tổ chức đọc- hiểu văn bản tác phẩm.</p> <p>- Thao tác 1: Đọc- tóm tắt:</p> <p>+ GV đọc đoạn mở đầu. HS đọc tiếp một số đoạn và tóm tắt toàn bộ tác phẩm.</p> <p>+ HS: Đọc với giọng hào sảng thể hiện âm hưởng sử thi và cảm hứng lãng mạn của tác phẩm.</p> <p>+ HS: Tóm tắt tác phẩm cần đảm bảo những chi tiết chính:</p> <p>* <i>Rừng xà nu</i>- hình tượng mở đầu và</p>	<p>II. ĐỌC- HIỂU VĂN BẢN:</p>

Hoạt động của thầy và trò	Nội dung cần đạt
<p>kết thúc.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Tnú nghỉ phép về thăm làng. * Cụ Mết kể cho dân làng nghe về cuộc đời Tnú và lịch sử làng Xô Man từ những năm đau thương đến đồng khởi nổi dậy. 	
<p>- Thao tác 3: Nhan đề tác phẩm</p> <ul style="list-style-type: none"> + GV gọi HS phát biểu cảm nhận về nhan đề tác phẩm + HS: Thảo luận và phát biểu tự do. + GV định hướng, nhận xét và điều chỉnh, nhấn mạnh ý cơ bản. + GV: Hai lớp ý nghĩa này xuyên thấm vào nhau toát lên hình tượng sinh động của xà nu, đưa lại không khí Tây Nguyên rất đậm đà cho tác phẩm. 	<p>1. Ý nghĩa nhan đề:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chứa đựng cảm xúc của nhà văn và tư tưởng chủ đề tác phẩm. - Gọi lên vẻ đẹp hùng tráng, sức sống bất diệt của cây và tinh thần bất khuất của con người. <p>→ Mang cả ý nghĩa tả thực và ý nghĩa tượng trưng.</p>
<p>- Thao tác 4: GV tổ chức cho HS tìm hiểu về hình tượng rừng xà nu.</p> <ul style="list-style-type: none"> + GV: Hình tượng rừng xà nu dưới tầm đại bác được miêu tả như thế nào? + GV: Tìm các chi tiết miêu tả cánh rừng xà nu đau thương và phát biểu cảm nhận về các chi tiết ấy? 	<p>2. Hình tượng rừng xà nu:</p> <p>a. Đau thương:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mở đầu tác phẩm, nhà văn tập trung giới

Hoạt động của thầy và trò	Nội dung cần đạt
	<p>thiệt cụ thể về rừng xà nu: <i>"nằm trong tâm đại bác của đồn giặc"</i>, ngày nào cũng bị bắn hai lần, <i>"Hầu hết đạn đại bác đều rơi vào đồi xà nu cạnh con nước lớn"</i>.</p> <p>→ nằm trong sự hủy diệt bạo tàn, trong tư thế của sự sống đang đối diện với cái chết.</p> <p>- Với kỹ thuật quay toàn cảnh, tác giả đã phát hiện ra: <i>"Cả rừng xà nu hàng vạn cây không cây nào là không bị thương"</i>.</p> <p>→ Đây là sự đau thương của một khu rừng mà tác giả chứng kiến.</p> <p>- Nỗi đau hiện ra nhiều vẻ khác nhau:</p> <p>+ Có cái xót xa của những cây con, tựa như đứa trẻ thơ: <i>"vừa lớn ngang tầm ngực người bị đạn đại bác chặt đứt làm đôi. Ở những cây đó, nhựa còn trong, chất dầu còn loãng, vết thương không lành được cứ loét mãi ra, năm mười hôm sau thì cây chết"</i>.</p> <p>+ Cái đau của những cây xà nu như con người đang tuổi thanh xuân, bỗng <i>"bị chặt đứt ngang nửa thân mình đổ ào ào như một trận bão"</i>.</p> <p>+ Những cây có thân hình cường tráng: <i>"vết</i></p>

Hoạt động của thầy và trò	Nội dung cần đạt
<p>+ GV: Sức sống man dại, mãnh liệt của rừng xà nu mang ý nghĩa biểu tượng như thế nào?</p>	<p><i>thương của chúng chóng lành</i>”, đạ đạ bác không giết nỗi chúng.</p> <p>→ Nhà văn đã mang nỗi đau của con người để biểu đạ cho nỗi đau của cây: gọi lên cảm giác đau thương của một thời mà dân tộc ta phải chịu đạ.</p> <p>b. Anh đũa, có sức sống mãnh liệt:</p> <p>- Tác giã đã phát hiện đạ sức sống mãnh liệt của cây:</p> <p>+ <i>"trong rừng ít có loại cây sinh sôi nảy nở khỏe như vậy"</i>.</p> <p>→ Đây là yếu tố cơ bản để xà nu vượt qua ranh giới của sự sống và cái chết.</p> <p>+ Sự sống tồn tại ngay trong sự hủy diệt: <i>"Cạnh một cây xà nu mới ngã gục đã có bốn năm cây con mọc lên"</i>.</p> <p>→ Tác giã sử dụng cách nói đối lập (<i>ngã gục-mọc lên; một- bốn năm</i>) để khẳng định một khát vọng thật của sự sống.</p> <p>+ Cây xà nu đã tự đứng lên bằng sức sống mãnh liệt của mình: <i>"...cây con mọc lên, hình nhọn mũi tên lao thẳng lên bầu trời"</i>.</p> <p>→ Xà nu đạ một vẻ đạ hùng tráng, man dại</p>

Hoạt động của thầy và trò	Nội dung cần đạt
<p>+ GV: Hình ảnh cánh rừng xà nu trải ra hút tầm mắt chạy tít đến tận chân trời xuất hiện ở đầu và cuối tác phẩm gợi cho em ấn tượng gì?</p> <p>+ HS thảo luận theo nhóm, cử đại diện trình bày và tranh luận với các nhóm khác.</p> <p>+ GV: định hướng, nhận xét và điều chỉnh, nhấn mạnh ý cơ bản.</p>	<p>đầm tố chất núi rừng.</p> <p>- Xà nu không những tự biết bảo vệ mình mà còn bảo vệ sự sống, bảo vệ làng Xô Man:</p> <p><i>"Cứ thế hai ba năm nay, rừng xà nu uốn tấm ngực lớn ra che chở cho làng"</i>.</p> <p>→ Hình tượng mang tính ẩn dụ cho những con người chiến đấu bảo vệ quê hương.</p> <p>- Câu văn mở đầu được lặp lại ở cuối tác phẩm:</p> <p><i>"đứng trên đồi xà nu ấy trông ra xa đến hết tầm mắt cũng không thấy gì khác ngoài những đồi xà nu nói tiếp tới chân trời"</i></p> <p>→ gợi ra cảnh rừng xà nu hùng tráng, kiêu dũng và bất diệt không chỉ của con người Tây Nguyên mà còn cả Miền Nam, cả dân tộc.</p> <p>=> Những câu văn đẹp, gây ấn tượng + nhân hóa, ẩn dụ: gợi vẻ đẹp mang đậm tính sử thi, biểu tượng cho cuộc sống đau thương nhưng kiên cường và bất diệt.</p>

Hoạt động của thầy và trò	Nội dung cần đạt
<p>+ GV: Vì sao trong câu chuyện bi tráng về cuộc đời Tnú, cụ Mết 4 lần nhắc tới ý: <i>"Tnú không cứu được vợ con"</i> để rồi ghi tạc vào tâm trí người nghe câu nói: <i>"Chúng nó đã cầm súng, mình phải cầm giáo"</i>.</p> <p>+ GV: Cảm nhận về cuộc nổi dậy của dân làng Xô Man?</p> <p>+ HS thảo luận theo nhóm, cử đại diện trình bày và tranh luận với các nhóm khác.</p>	<p>gây sát đến chết vợ con anh</p> <p>→ Mắt anh biến thành hai cục lửa hồng căm thù</p> <p>- Xông vào quân giặc như hổ dữ nhưng không cứu được vợ con, bản thân bị bắt, bị tra tấn (bị đốt 10 đầu ngón tay).</p> <p>→ Cuộc đời đau thương</p> <p>- <i>"Tnú không cứu được vợ con"</i>- cụ Mết nhắc tới 4 lần</p> <p>→ như một điệp khúc day dứt, đau thương trong câu chuyện kể và nhằm nhấn mạnh: khi chưa có vũ khí, chỉ có hai bàn tay không thì ngay cả những người thương yêu nhất cũng không cứu được.</p> <p>- Hình ảnh bàn tay của Tnú:</p> <p>- Tnú và dân làng Xô Man quật khởi, đứng dậy cầm vũ khí:</p> <p>+ Trong đêm Tnú bị đốt 10 đầu ngón tay, dân làng đã nổi dậy <i>"ào ào rung động"</i>, cứu được Tnú, tiêu diệt bọn ác ôn. Tiếng cụ Mết như mệnh lệnh chiến đấu: <i>"Thế là bắt đầu rồi, đốt lửa lên!"</i></p> <p>→ Đó là sự nổi dậy đồng khởi làm rung</p>

Trên đây chỉ là phần trích dẫn 10 trang đầu của tài liệu và có thể hiển thị lỗi font, bạn muốn xem đầy đủ tài liệu gốc thì ấn vào nút Tải về phía dưới.

